כִּי – אם אָמְרָה לֹא, נַמִּי הָווּ קִידּוּשִׁין, וקשה, אַמַּאי יחולו הקידושין, וְהָא קָאָמְרָה לֹא, ואי אפשר לקדשה בעל כרחה. אֶלָּא לַאו – צריך לפרש שׁ'רָצְתָה' הכוונה דְּאָמְרָה אִין [־כן], ו'לֹא רָצְתָה' הכוונה דְּאִישְׁתִּיקָה מִשְׁתָּקָה – ששתקה, ו'לא רצתה' היינו ש'לא אמרה רוצה אני'. וּשְׁמַע מִינָּהּ שִׁשְׁתִּיקָה דְּלְאַחַר מַתָּן מָעוֹת היא משום שלא איכפת לה מדבריו, וְלֹא כְּלוּם הִיא.

הגמרא מביאה שנחלקו על הראיה של רבא: קָשׁוּ בָּהּ – הקשו על ראיה זו החכמים בְּמקום ששמו פּוּם נַהֲרָא, מִשְּׁמֵיהּ דְּרַב הוּנָא בְּרֵיהּ דְּרַב יְהוֹשֻׁעַ, מִי דָּמֵי, הָתָם – כשנתן בתחילה לשם פיקדון, כיון שְׁתָּתְּרַת פִּקָּדוֹן וַהֲבִינְהוּ נִיהֲלָהּ – נתן לה את המעות, סָבְרָה האשה שׁאִי שָׁדְרִינָא לְהוּ וּמִיתְּבְרֵי מִיתְחַיְּבְנָא בְּאַחֲרָיוּתַיְיהוּ – שאם מַחַיְּבְנָא בְּהוּ – תתחייב לשלם לו כדין שומר, ולכן משתיקתה אין ראיה שהסכימה לקידושין, אבל הָכָא – כשקידש בציפתא דאסא, הלא פְּתוֹרַת קִידּוּשִׁין הֲבִינְהוּ נִיהֲלָהּ – הוא נתן לה את הציפתא, וְאִי אִיתָא דְּלֹא נִיחָא לָהּ – ואם באמת לא התרצתה להתקדש לו, לִישְׁדִּינְהוּ – היתה צריכה להשליך את הציפתא, ומזה שהיא לא השליכה מוכח שהתרצתה להתקדש לו.

רב אחאי חולק על חכמי פום נהרא, ומתרץ את קושייתם על הוֹכחת רבא: פָּרִיךְ רַב אַחַאי, אֲטוּ כּוּלְּהוּ נָשֵׁי דִּיְינָא גְּמִירִי – וכי כל הנשים יודעות את הדין שאם נתן לה בתורת קידושין אינה חייבת בתשלומים אם ישבר, הָכָא נַמִּי – גם כאן אפשר להעמיד שהיא סָבְרָה שׁאִי שָׁדְרִינָא לְהוּ וּמִיתְּבְרֵי מִיתְחַיְּבְנָא בְּאַחֲרָיוּתַיְיהוּ – שאם תזרוק אותו וישבר תתחייב באחריותו ותשלם, ולכן לא השליכה, ושוב אפשר להוכיח מפיקדון לקידושין, שכשם שבפיקדון שתיקה אינה מוכיחה שהיא מסכימה להתקדש בו, כמו כן בקידושין.

שַׁלְּחֵהּ רַב אַחָא בַּר רַב לְקַמֵּיהּ דְּרָבִינָא לשואלו, כְּהַאי גַּוְונָא מַאי הדין. שָׁלַח לֵיהּ רבינא לרב אחא בר רב, אֲנַן לֹא שְׁמִיעַ לַן הָא – אנחנו לא שמענו את סברתו דְּרַב הוּנָא בְּרֵיהּ דְּרַב יְהוֹשֻׁעַ, ולכן איננו חוששים לזה ואינה מקודשת, אבל אַתּוּן דְּשְׁמִיעַ לְכוּ – אתם ששמעתם את דבריו, חוּשׁוּ לָהּ – צריכים לחשוש לזה ומקודשת מספק.

הגמרא מביאה אופן ששתקה בשעת מתן מעות ואינה מקודשת: מעשה בַּהַהִיא אִיתְּתָא [־אשה] דַּהֲוָה קָא מְזַבְּנָה וְרִשְׁכֵי – שקנתה חגורה עשויה ממשי, אֲתָא – בא הַהוּא גַּבְרָא, וְחָטַף וְרִשְׁכָּא מִינָּהּ – ממנה. אָמְרָה לֵיהּ, הָבָהּ נִיהֲלִי – החזר לי אותה. אָמַר לָהּ – שאל אותה, אִי יָהֲבְנָא לִיךְ מִיקַּדְּשַׁתְּ לִי – אם אחזיר לך, האם תסכימי להתקדש לי בזה. שְׁקָלַתְּ֫יהּ וְאִישְׁתִּיקָה – לקחה ממנו את החגורה ושתקה. וְאָמַר רַב נַחְמָן, יְכוֹלָה לְמֵימַר – לומר, אֵין שָׁקְלִי וְדִידִי שָׁקְלִי – אבן לקחתי ממנו, אך את שלי לקחתי, ולא לשם קידושין, ואינה מקודשת.

אִיתְּיבֵיהּ רָבָא לְרַב נַחְמָן, הלא שנינו בברייתא, קִידְּשָׁהּ לאשה בְּגֶזֶל שגזל ממנה בגלוי, וּבְחָתָם – או בדבר ששילם לה עליו בעל כרחה, וּבִגְנֵבָה – או בדבר שגנב ממנה בסתר, אוֹ שֶׁחָטַף מֵעַל מִינָּהּ וְקִדְּשָׁהּ, מְקוּדֶּשֶׁת. השיב לו רב נחמן, הָתָם – בברייתא מדובר בְּדָשַׁדְּיךְ – שדיבר איתה קודם לכן והסכימה להתקדש לו, ואנו אומרים ששתקה משום שהיא מחלה לו ומסכימה לקידושין, אבל זה שחטף ממנה וורשכי לא דיבר איתה קודם לכן, ושתקה מפני שידעה שהקידושין לא חלו.

רב נחמן מוכיח שיש לחלק בין שדיך ללא שדיך: וּמְנָא תֵּימְרָא – ומנין תאמר דְּשָׁנֵי לָן – שיש לחלק בֵּין שַׁדְּיךְ וּלְלֹא שַׁדְּיךְ, דְּתַנְיָא, אָמַר לָהּ – לאשה, בִּנְמִי – קבלי סָלַע זוּ שֶׁאֲנִי חַיָּב לִיכִי [־לך] בתורת פירעון חוב, וְחָזַר וְאָמַר לָהּ הִתְקַדְּשִׁי לִי בּוֹ, אם אמר לה כן בְּשָׁעַת מַתַּן מָעוֹת, רָצְתָה מְקוּדֶּשֶׁת, לֹא רָצְתָה אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת, אבל אם אמר לה כן לְאַחַר מַתַּן מָעוֹת, אֲפִילּוּ אם רָצְתָה אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. ומבאר רב נחמן, מַאי 'רָצְתָה' וּמַאי 'לֹא רָצְתָה'. אִילֵימָא – אם נאמר שׁ'רָצְתָה' הכוונה דְּאָמְרָה אִין [־כן], ו'לֹא רָצְתָה' הכוונה דְּאָמְרָה לֹא, הָא אִישְׁתִּיקָה – משמע שאם שתקה הָווּ קִידּוּשִׁין, וְקשׁה, נְתָנִי – שׁהתנא ישנה 'מְקוּדֶּשֶׁת' סְתָם, ולא יחלק בין רצתה ללא רצתה, כִּי הָתָם – כמו בתחילת ברייתא זו (לעיל יב:) שהתנא לא חילק בין רצתה ללא רצתה, והעמדנו את הברייתא שם שהיא שתקה ומקודשת, וכן כאן היה לתנא לומר 'מקודשת' ולא לחלק בין אמרה כן לאמרה לא, שזה דבר פשוט שאם אמרה לא אינה מקודשת. אֶלָּא ודאי 'רָצְתָה' הכוונה דְּאָמְרָה אִין [־כן], ו'לֹא רָצְתָה' הכוונה דְּאִישְׁתִּיקָה – ששתקה, וְקָא תָנֵי דְּאֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת, וּמַאי טַעְמָא, משום שׁיְּכוֹלָה לְמֵימַר אֵין שָׁקְלִי וְדִידִי שָׁקְלִי – אבן לקחתי ממנו, אך את שלי לקחתי, ולא לשם קידושין. וְאֶלָּא אם כן קָשְׁיָא הָךְ – הברייתא דְּקִדְּשָׁהּ בְּגֶזֶל וּבְחָתָם וּבִגְנֵבָה אוֹ שֶׁחָטַף מֵעַל מִינָּהּ וְקִדְּשָׁהּ שְׁמְקוּדֶּשֶׁת אף על פי ששתקה, אֶלָּא לַאו שְׁמַע מִינָּהּ שיש לחלק, הָא – הברייתא שקידשה בפירעון חוב והאשה שתקה ומקודשת, מדברת באופן דְּשַׁדְּיךְ – שדיבר איתה קודם לכן, וְהָא – הברייתא שקידשה בגזל והאשה שתקה ואינה מקודשת, מדברת באופן דְּלֹא שַׁדְּיךְ – שלא דיבר איתה קודם לכן. ומבואר שיש חילוק בין שדיך ללא שדיך.

הגמרא מביאה שלומדים קרקע מאשה לגבי קנין בפחות משוה פרוטה: כִּי נָח נַפְשֵׁיהּ דְּרַב אַסִּי – כשנפטר רב אסי עָיְילוּ רַבָּנָן לְגַנְּזוֹטֵיהוּ לִשְׁמַעְתָּתֵיהּ – התקבצו החכמים בבית המדרש, ואמרו, כל מי ששמע שמועה חדשה מרב אסי יאמרה לחבריו, כדי שלא תשתכח. אָמַר לְהוּ הַהוּא מָרַבָּנָן וְרַבִּי יַעֲקֹב שְׁמֵיהּ, הָכִי אָמַר רַב אַסִּי אָמַר רַבִּי מַנִּי, כְּשֵׁם שֶׁאֵין אִשָּׁה נִקְנֵית בְּפָחוֹת מִשָּׁוֶה פְּרוּטָה, כָּךְ אֵין קַרְקַע נִקְנֵית בְּפָחוֹת מִשָּׁוֶה פְּרוּטָה. אָמְרוּ לֵיהּ החכמים, וְהָתַנְיָא, אַף עַל פִּי שֶׁאֵין אִשָּׁה נִקְנֵית בְּפָחוֹת מִשָּׁוֶה פְּרוּטָה, קַרְקַע נִקְנֵית בְּפָחוֹת מִשָּׁוֶה פְּרוּטָה. אָמַר לְהוּ רבי יעקב, כִּי תַּנְיָא הָהִיא – הברייתא שקרקע נקנית בפחות משוה פרוטה עוסקת בְּקנין חֲלִיפִין. דְּתַנְיָא בברייתא אחרת, קוֹנִין קרקע בִּכְלִי בקנין חליפין, וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵין בּוֹ שָׁוֶה פְּרוּטָה.

הגמרא מביאה שמועה נוספת בשם רב אסי: הָדַר יָתְבִי – אחר כך ישבו החכמים וְקָאָמְרִי דבר נוסף מרב אסי, לגבי הָא דְּאָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל, כָּל מִי שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ בְּטִיב – שאינו בקי בדיני גִּיטִּין וְקִדּוּשִׁין לֹא יְהֵא לוֹ עֵסֶק עִמָּהֶן להיות דיין בגיטין וקידושין. ואָמַר על זה רַבִּי אַסִּי אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, וְאלו שדנים בגיטין וקידושין אף שאינם בקיאים בדיניהם, קָשִׁין לְעוֹלָם יוֹתֵר מִדּוֹר הַמַּבּוּל, שֶׁנֶּאֱמַר (הושע ד ב) 'אָלֹה וְכַחֵשׁ [־ שבועת שקר] וְרָצֹחַ וְגֵנֹב וְנָאֹף, פָּרָצוּ וְדָמִים בְּדָמִים נָגָעוּ'. מבארת הגמרא, מַאי מַשְׁמַע מסוק זה, כְּתַרְתֵּי דְּמַתְנֵי בן יוסף שהיה בקי בתרגום נביאים וכתובים תרגם בשם יונתן בן עוזיאל, ש'פרצו' הכוונה שהיו מוֹלְדִין בְּנִין מְנֻשֵּׁי חֲבֵרֵיהוֹן – מולידים בנים מנשי חבריהם, ו'דמים בדמים נגעו' הכוונה שחוֹבְטִין עַל חוֹבִין מוֹסִיפִין – ובזה היו מוסיפים חובות על חובותיהם. וּכְתִיב (שם ג) 'עַל כֵּן תָּאֱבַל הָאָרֶץ [־ תחרב הארץ ויגדל בה האבל], וְאֻמְלַל כָּל יוֹשֵׁב בָּהּ בְּחַיַּת הַשָּׂדָה וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם, וְגַם דְּגֵי הַיָּם יֵאָסֵפוּ' וְגוֹ', וְאילו בְּדוֹר הַמַּבּוּל לֹא נִגְזְרָה גְּזֵרָה עַל דָּגִים שֶׁבַּיָּם, שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית ז כב) 'מִכֹּל אֲשֶׁר בֶּחָרְבָה [־ ביבשה] מֵתוּ', וְלֹא דָּגִים שֶׁבַּיָּם, וְאילו הָכָא – על איסור אשת איש אֲפִילּוּ דָּגִים שֶׁבַּיָּם יתכלו, ומוכח שאיסור אשת איש חמור יותר מעוון דור המבול, ולכן דיין שאינו בקי בגיטין וקידושין קשה לעולם יותר מדור המבול.

שואלת הגמרא: וְאֵימָא עַד דְּעָבִיד לְכוּלְּהוּ – שרק מי שעובר על כל הנאמר בפסוק קשה לעולם יותר מדור המבול, אבל דיינים אינם קשים לעולם יותר מדור המבול. משיבה הגמרא: לֹא סַלְקָא דַּעְתָּךְ, דִּכְתִיב (ירמיה כג י) 'כִּי מִפְּנֵי אָלָה אָבְלָה הָאָרֶץ', ומשמע שכמו ששבועת שקר היא סיבה לחורבן הארץ, כך כל אחת מהעבירות היתה סיבה שהארץ תחרב. שואלת הגמרא: וְאֵימָא אָלָה – שבועת שקר לְחוּד היא סיבה שהארץ תחרב, וְהָנָךְ לְחוּדַיְיהוּ – ושאר העבירות ביחד היו סיבה נוספת, אבל על איסור אשת איש בלבד לא נחרבה הארץ.

משיבה הגמרא: **מִי כְּתִיב** 'וּפָרָצוּ' שמשמע שהעונש היה על כל העבירות יחד, **'פָּרָצוּ' כְּתִיב**, שהיא עבירה בפני עצמה, ועליה נאמר שהארץ תחרב, ומוכח שהיא קשה יותר מדור המבול.

הגמרא מביאה שמועה נוספת מרב אסי: **דְּרוֹר יָקְרֵאתִי** – אחר כך ישבו החכמים **וְקָאָמְרֵי** שמועה נוספת מרב אסי, **לגבי הָא דִּתְנַן** (קנים פ"ב מ"ד), **הָאִשָּׁה** – יולדת שצריכה להביא חטאת ועולה, **שֶׁהֵבִיאָה חַטָּאתָהּ וּמֵתָה**, ולא הביאה את העולה, **יְכִיאוּ** היורשין את **עוֹלָתָהּ. אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל, וְהוּא שֶׁהִפְרִישַׁתָּהּ** את העולה **מֵחַיִּים, אֲבָל** אם **לֹא הִפְרִישַׁתָּהּ מֵחַיִּים, לֹא** כופים את היורשים להביא את העולה. **אַלְמָא קָסָבַר** שמואל **שֶׁשִּׁעְבּוּדָא לָאו דְּאוֹרַייְתָא**, והנכסים משועבדים מדין ערב, אלא רק במלוה בשטר ששיעבד בשטר את הנכסים, הם משועבדים, אבל במלוה בעל פה אין הנכסים משועבדים. וגם לגבי קרבן אין הנכסים משועבדים עבור הקרבן. ועל זה **אָמַר רַב אַסִּי אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, שְׁאַף עַל גַּב שֶׁלֹּא הִפְרִישַׁתָּהּ מֵחַיִּים** את העולה, כופים את היורשים להביאה. **אַלְמָא** קָסָבַר רבי יוחנן ששיעבודא **הָוֶה דְּאוֹרַייְתָא**, והנכסים שירשו ממנה היו משועבדים עבור העולה. הגמרא מביאה שכבר נחלקו בזה במקום אחר. שואלת הגמרא: **וְהָא פְּלִיגִי בָּהּ חָדָא יוֹמָנָא, דְּרַב וּשְׁמוּאֵל דְּאָמְרֵי תַּרְוַיְיהוּ** [שניהם] **מַלְוָה עַל פֶּה בלא שטר אֵינָהּ גּוֹבָה מִן הַיּוֹרְשִׁין** אם הלווה מת, **וְלֹא מִן הַלָּקוּחוֹת** אם אין לו להחזיר, משום ששיעבודא לאו דאורייתא, **וְרַבִּי יוֹחָנָן וְרֵישׁ לָקִישׁ דְּאָמְרֵי תַּרְוַיְיהוּ**, שאפילו **מַלְוָה עַל פֶּה גּוֹבָה בֵּין מִן הַיּוֹרְשִׁין בֵּין מִן הַלָּקוּחוֹת**, משום ששיעבודא דאורייתא. ואם כן מדוע חלקו שוב באותו דין. משיבה הגמרא: **צְרִיכָא** – שתי המחלוקות נצרכות, **דְּאִי אִיתְּמַר בְּהָא** – במלוה, היינו אומרים, **בְּהָךְ** – במלוה רגיל **קָאָמַר שְׁמוּאֵל** שלא גובים מהיורשים, **מִשּׁוּם דְּלֹא מַלְוָה הִכְתּוּבָה בַּתּוֹרָה הִיא** – שאינו חיוב שהתורה חייבה אלא הוא חייב את עצמו, **אֲבָל בְּהָךְ** – ביולדת שהתורה חייבה אותה להביא קרבן, **אִימָּא** – נאמר ששמואל **מוֹדֶה לְהוּ לְרַבִּי יוֹחָנָן וּלְרֵישׁ לָקִישׁ** שגובים מהיורשים. **וְאִי אִשְׁתְּמַעִינַן בְּהָא** – ביולדת, היינו אומרים שרק **בְּהָא** – בקרבן **קָאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן** שגובים מהיורשים, משום **דְּמַלְוָה הִכְתּוּבָה בַּתּוֹרָה** – שחיוב שהתורה חייבה אותו ולא חייב את עצמו, **בְּמלוה הִכְתּוּבָה בַּשָּׁטָר דָּמְיָא, אֲבָל בְּהָךְ** – במלוה רגיל **אִימָּא** – נאמר שרבי יוחנן **מוֹדֶה לֵיהּ לִשְׁמוּאֵל** שלא גובים מהיורשים. **ולכן צְרִיכָא** לחלוק גם במלוה וגם בקרבן.

רב פפא מבאר מה נפסק להלכה: **אָמַר רַב פָּפָּא, הִילְכְתָא שְׁמַלְוָה בעל פֶּה גּוֹבָה מִן הַיּוֹרְשִׁין וְאֵינוֹ גּוֹבֶה מִן הַלָּקוּחוֹת. גּוֹבָה מִן הַיּוֹרְשִׁין** משום **שֶׁשִּׁעְבּוּדָא דְּאוֹרַייְתָא, וְאֵינוֹ גּוֹבֶה מִן הַלָּקוּחוֹת** משום **דְּלֵית לֵיהּ כְּלָל** – שבמלוה על פה אין קול שמתפרסמת ההלואה, ואף על פי ששיעבודא דאורייתא, תיקנו חכמים שהלקוחות לא יפסידו, כיון שלא ידעו להיזהר כשקנו את הקרקע:

שנינו במשנה (לעיל ב.), **וְקוֹנָה אֶת עַצְמָהּ בְּגֵט וּבְמִיתַת הַבַּעַל.** הגמרא דנה מה המקור שאשה קונה עצמה במיתת הבעל. שואלת הגמרא: **בְּשִׁלְמָא** בְּגֵט קונה את עצמה משום **דִּכְתִיב** (דברים כד א־ב) **'וְכָתַב לָהּ סֵפֶר כְּרִיתֻת** וגו' **וְהָיְתָה לְאִישׁ אַחֵר'. אֶלָּא** בְּמִיתַת **הַבַּעַל** מָנָלָן שקונה את עצמה, ואין עליה איסור אשת איש. משיבה הגמרא: **סְבָרָא הוּא, הוּא** – הבעל **אֲסָרָהּ** לכל העולם כשהיה חי מפני שהיא קשורה בו, **וְהוּא שְׁרָרָהּ** – מתירה במיתתו שכבר אינה קשורה בו. דוחה הגמרא: **וְהָא** איסורי **עֲרָיוֹת** שיש לאשה בקרובי הבעל, **דְּהבעל אֲסָרָן לְהוּ וְלֹא שָׁרֵי לְהוּ** – ואינו מתירם במיתתו, ומוכח שאף שהוא האוסר, אינה מותרת במיתתו. הגמרא מביאה מקור אחר שאשה קונה עצמה במיתת הבעל: **אֶלָּא מִדְּאָמַר רַחֲמָנָא שִׁיבָמָה שֶׁאֵין לָהּ בָּנִים** והיא צריכה להתייבם לאחי בעלה, **אֲסוּרָה** לכל העולם עד שתחלוץ, שנאמר (דברים כה ה) 'לֹא תִהְיֶה אֵשֶׁת הַמֵּת הַחוּצָה לְאִישׁ זָר', **הָא** – מוכח שאם **יֵשׁ לָהּ בָּנִים, מוּתֶּרֶת** לכל העולם על ידי מיתת בעלה. דוחה הגמרא: **וְדִילְמָא** כוונת התורה שאשה שבעלה מת **וְאֵין לָהּ בָּנִים אֲסוּרָה** לעלמא – לכל העולם **וְשָׁרְיָא** – ומותרת **לְיָבָם**, ואשה **שֵׁישׁ לָהּ בָּנִים** אסורה ליבם, **וּלְכוּלֵּי עָלְמָא נַמִּי אֲסוּרָה.** הגמרא מביאה מקור אחר שאשה קונה עצמה במיתת הבעל: **אֶלָּא מִדְּאָמַר רַחֲמָנָא שֶׁאַלְמָנָה** – מוכח **שלְכֹהֵן חֲדְיוֹט שָׁרְיָא** – היא מותרת, ומבואר שאלמנה מותרת לכל העולם. דוחה הגמרא: **וְדִילְמָא** כוונת התורה **לְכֹהֵן גָּדוֹל** אלמנה אסורה **בְּלַאו, וּלְכוּלֵּי עָלְמָא** אסורה רק **בְּעֲשֵׂה.** שואלת הגמרא: כיון שאיסור אשת איש פקע במיתת הבעל, **הָאי עֲשֵׂה מַאי עֲבִידְתֵּיהּ** – עשה זה מה הוא עושה, שהרי ממה נפשך, **אִי דְּאַהֲנֵיא מִיתַת הַבַּעַל** – אם מיתת הבעל הועילה שהיא אינה אשת איש, **תִּישְׁתְּרֵי** – תהיה מותרת **לַנְּשָׂאִין, וְאִי דְּלֹא אַהֲנֵיא מִיתַת הַבַּעַל** – ואם לא הועילה לה מיתת הבעל להתירה, **תּוּקְמָהּ בָּמְיוּלֶּתָא קַמַּיְיתָא** – תישאר באיסור אשת איש, ולא צריך לאו מיוחד של אלמנה לכהן גדול. משיבה הגמרא: **אַלְמָה לֹא** – וכי לא דבר הגון הוא לומר שמיתת הבעל **אַפִּיקָתֵהּ** – הוציאה את האשה **מִמִּיתָה, וְאוֹקִימְתָּהּ עַל** – והעמידה אותה באיסור **עֲשֵׂה** להינשא לאחר, **מִידֵּי דַּהֲוָה אַפְּסוּלֵי הַמּוּקְדָּשִׁים** – וכמו שמצינו לגבי פסולי המוקדשין, **דְּמַעִיקְּרָא אִית בְּהוּ** – שקודם שנפדו יש בהם איסור **מְעִילָה**, שאסור ליהנות מהם, **וְגַם אֲסִירֵי** [־אסורים] **בִּגִּיזָּה וַעֲבוֹדָה, פַּדְיְינְהוּ** – ולאחר שנפדו, **מְעִילָה לֵית בְּהוּ** – אין בהם ומותרים באכילה לכל אדם, אבל **בִּגִּיזָּה וַעֲבוֹדָה אֲסִירֵי.** וכמו גם באשת איש אפשר לומר שבחיי הבעל יש לאו וכרת, ואחר מיתת הבעל אף שאין לאו וכרת יש עשה.

הגמרא מביאה מקור אחר שאשה קונה עצמה במיתת הבעל: **אֶלָּא מִדְּאָמַר קְרָא** לגבי היוצאים למלחמה, שהכהן אומר להם (דברים כ ז) 'וּמִי הָאִישׁ אֲשֶׁר אֵרַשׂ אִשָּׁה וְלֹא לְקָחָהּ יֵלֵךְ וְיָשֹׁב לְבֵיתוֹ פֶּן יָמוּת בַּמִּלְחָמָה וְאִישׁ אַחֵר יִקָּחֶנָּה', ומבואר שאחרי מיתת הבעל האשה מותרת לכל העולם. **מַתְקִיף לָהּ רַב שִׁישָׁא בְּרֵיהּ דְּרַב אִידִי** על לימוד זה, **אִימָּא** – אפשר לומר **שְׁמַאן** – שה**'אַחֵר'** הכתוב בפסוק הוא **הַיָּבָם**, שאם הבעל ימות במלחמה בלא בנים הוא ייבם את אשתו. ואין להוכיח שאחרי מיתת הבעל האשה מותרת לכל העולם.

רב אשי מיישב את קושיית רב שישא, ומביא לימוד אחר שאשה קונה עצמה במיתת הבעל:

אָמַר רַב אַשִׁי, שְׁתֵּי תְּשׁוּבוֹת בַּדָּבָר, חָדָא – האחת, **דְּיָבָם לֹא אִיקְּרֵי** [־לא נקרא] **'אַחֵר'**, ואין לפרש את הפסוק 'וְאִישׁ אַחֵר יִקָּחֶנָּה' על יבם. **וְעוֹד**, שיש ללמוד שאשה קונה עצמה במיתת הבעל, **דִּכְתִיב** (דברים כד ג) **'וּשְׂנֵאָהּ הָאִישׁ הָאַחֲרוֹן וְכָתַב לָהּ סֵפֶר כְּרִיתֻת וְנָתַן בְּיָדָהּ וְשִׁלְּחָהּ מִבֵּיתוֹ, אוֹ כִּי יָמוּת הָאִישׁ הָאַחֲרוֹן' וְאִיתַּקַּשׁ** – הקיש הפסוק **מִיתָה לְגֵירוּשִׁין, מָה גֵּירוּשִׁין שָׁרְיָא** – מתירים את האשה להינשא **וְגָמְרַתְּ** – את ההיתר לגמרי, שאין אפילו עשה, **אַף מִיתָה שָׁרְיָא** – מתירה את האשה להינשא **וְגָמְרַתְּ** את ההיתר לגמרי, שאין אפילו עשה:

שנינו במשנה (לעיל ב.), **וַהֲיָכָמָה נִקְנֵית בִּבְיאָה כּוּ'.** שואלת הגמרא: **בִּבְיאָה מְנָלָן** – מנין לנו שיבמה נקנית בביאה ולא בכסף ובשטר ככל אשה. משיבה הגמרא: **אָמַר קְרָא** (דברים כה ה)

המשך מעמוד רמ

בקיצור - במקום שאמרו להאריך - להנעשה במשך חדשים שלא היי ממנו כל מכתב וידיעה אף שגם עתה פלא להעדר הכתיבה וקיצור הנמרץ אפילו גם כשכותב.

מובן שנכונה התכנית לחלק מכתב התעוררות לחג הפסח ובטח אף שאינו מזכיר עד"ז גם שטר מכירה קצר שיוכלו לצרפו לשטר מכירה כללי, ואו ששטר הנ"ל יהי' בצורת יפוי כחו לכל המקומות בם נמצא חמץ וכלים חמוצים.

המשך בעמוד רסג